

İQTİSADIYYATIN REAL SEKTORUNUN İNKİŞAFINDA BANK KREDİTLƏŞMƏSİNİN ROLU

A.N.Abdullayeva

Bakı, İnşaatçılar prospekti 22
aynur_abdullayeva@rambler.ru

Açar sözlər: bank kreditləri, iqtisadiyyatın real sektoru

Keywords: bank credits, real sector of economy

Ключевые слова: банковские кредиты, реальный сектор экономики

Giriş

Tarixən qədim maliyyə münasibətlərinə söykənən bank işinin yaranmasına səbəb sosial-iqtisadi münasibətlərin, ticari əlaqələrin genişlənməsi və inkişafı olmuşdur. Cəmiyyətdə yüksək maliyyə mədəniyyətinin formallaşmasında, maliyyə münasibətlərinin inkişafında banklar böyük rol oynayır.

Qədim dövrdə isə ticarətin, alqı-satqı münasibətlərinin miqyası genişləndikcə artıq həmin dövrdə ödəniş vasitəsi olan qızılın daşınmasında, təhlükəsiz saxlanmasında çətinlik yaranırdı. Bu çətinlik özünü hesablaşmalarda da bürüzə verirdi. Buna görə də tacirlər mübadilə vaitəsi olan qızıl pulları zərgərlərə verib əvəzində qəbz alırlılar. Vaxt keçdikcə həmin qəbzlərin tədavülu rahat olduğundan artıq demək olar ki, əhalinin böyük əksəriyyəti bu qəbzlərdən istifadə etməyə başladı və zərgərlərdə həddən artıq çox qızıl pul yiğildi. Kredit münasibətlərinin başlangıcı da məhz zərgərlərin yiğilan bu pulları ehtiyacı olanlara müəyyən faizlə verməkləri ilə başladı. Bank yarandığı gündən də bir növ pula ehtiyacı olanlarla pul artıqlığı olanlar arasında vasitəçilik rolunu oynayır, bu əməliyyatlardan da gəlir əldə edir. Bankların yaranmasına səbəb təkcə iqtisadi məsələlərin inkişafı deyil, həm də siyasi məsələlərin həlli zərurəti olmuşdur. Belə ki, ilk banklardan biri sayılan Genuya Respublikasının bankı 1147-ci ildə Əlcəzair və Tunis arasında baş vermiş döyüşlərin maliyyələşdirilməsi üçün yaradılmışdır. Qədim dövrlərdə müxtəlif sahələr üzrə ixtisaslaşma, onların inkişafı, maliyyə münasibətlərinin dərinləşməsi, hesablaşmaların artması və mübadilənin genişlənməsi bank kimi maliyyə institutunun yaranmasına zəmin yaratdı. Bu zərurət özünü daha çox kapitalizm dövründə bürüzə verdi. Belə ki, bank kreditlərinin verilməsi və dövriyyədə olan pul kütləsinin tənzimlənməsi olduqca vacib məsələlərdən biri idi [1].

Beləliklə, yuxarıda vurguladığımız tarixi hadisələrdən görünür ki, müasir bankçılığın əsası məhz sosial-iqtisadi əlaqələrin inkişafı nəticəsində qoyulmuşdur. Banklar yarandığı dövrdən sələmçiliyi əvəz edən borc əməliyyatı və digər əməliyyatları həyata keçirmiş, bununla da maliyyə münasibətlərinin genişlənməsinə təkan vermişlər. Müasir dövrdə isə bankçılıq pul tədavülünün tənzimlənməsinə, iqtisadiyyatın, xüsusilə də real sektorun inkişafına əsaslı dərəcədə təsir göstərir.

Bankların müasir dövrdə iqtisadiyyata ən böyük töhvəsi real sektorun inkişaf üçün lazımı maliyyə resursları ilə təmin etməsidir. İqtisadiyyatın real sektorу dedikdə məhsul və xidmətlərin istehsalı ilə məşğul olan iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin məcmusu başa dü-

şülür. Təbii olaraq, burada maliyyə-kredit və birja əməliyyatları nəzərdə tutulmur. Belə ki, maliyyə-kredit və birja əməliyyatları iqtisadiyyatın maliyyə sektorunu formalasdırırlar.

2. Ədəbiyyata baxış

Iqtisadiyyatın inkişafında maliyyə sisteminin rolü böyükdür. Dayanıqlı maliyyə sistemi, loyal ölkə qanunvericiliyi, vergi qanunvericiliyi və sair iqtisadiyyatın real sektorunun inkişafına zəmin yaratır, ayrı-ayrı sahələrin əlaqələrini gücləndirir. Iqtisadiyyatın maliyyə münasibətlərinin tənzimlənməsində əsas rolu banklar oynayırlar. Belə ki, onlar bir tərəfdən əhalidən artıq pulları əmanət şəklində cəlb edirlər (bu yolla dövriyyədə olan pul kütłəsini tənzimləmiş olurlar), digər tərəfdən iqtisadiyyatın bu və ya digər sahələrinin inkişafı üçün maliyyə təminatı rolunu oynayır, müəssisə və fərdi sahibkarların qarşı tərəflə nağdsız hesablaşmalarına, dövriyyəni daim nəzarətdə saxlamaları şərait yaradırlar. Iqtisadiyyatın real sektorunun inkişafında bank kapitalının rolu danılmazdır və iqtisadi artımı şərtləndirən əsas amillərdən biridir. Ölkəmizdə çox az inkişaf etmiş trust əməliyyatları Avropanın inkişaf etmiş ölkələrində bankların həyata keçirdiyi əməliyyatlar sırasında əsas rolu oynayırlar.

Ölkələrin inkişaf səviyyəsindən, ixtisaslaşmasından, apardığı siyasətdən, yerləşdiyi regiondan və sair kimi amillərdən asılı olaraq iqtisadiyyatın real sektorunun maliyyə münasibətlərinin tənzimlənməsində bankların və başqa maliyyə institutlarının rolü fərqli olur. Avropanın inkişaf etmiş ölkələrinə nəzər salsaq görərik ki, real sektorun maliyyələşdirilməsində banklar qədər fond birjaları da əsas rolu oynayır. Yaponianın maliyyə sistemində isə belə bir tendensiya hökm sürür ki, Yapon bankları ilə müəssisələr çapraz şəkildə əlaqədə olurlar. Belə ki, banklar müəssisələrin səhmlərini alaraq onların fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirirlər və bəzi həllədici qərarların qəbul olunmasına iştirak edirlər, ikinci bir tərəfdən onlar həmin müəssisələrə kredit verirlər. Beləcə, onlar verdikləri kreditləri özləri idarə etmiş olurlar [2].

Yapon banklarının eksəriyyətində belə bir ənənə də mövcuddur ki, onlar zəif və tənəzzül dövründə olan müəssisələrə də kredit verirlər. Ancaq bu siyaset 2013-cü ildə Yapon Banklarına ziyan işləmələrinə və dünyada olan reytinqlərinin itirmələrinə gətirib çıxarmışdır [3].

İngiltərə ilə ABŞ-in bank sisteminə, hətta maliyyə sisteminə nəzər salsaq görərik ki, müəssisələr banklardan asılı vəziyyətdə deyillər. Belə ki, əhali öz əmanətini banklara qoymaqdansa, müəssisələrin qiymətli kağızlarına yatırıım etməyi üstün tuturlar. Bununla da onlar müəssisələrin maliyyələşməsində iştirak etmiş olurlar.

Ümumiyyətlə, bank sisteminin iqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsində rolü ölkənin maliyyə sistemində asılı olaraq fərqli olur. Belə ki, ölkə əger bazaryönümlü maliyyə sisteminə məxsusdursa onda həmin ölkələrdə banklar real iqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsində az rol oynayırlar, ancaq nağdsız hesablaşmalarla və sair kimi əməliyyatlarda yaxından iştirak edirlər. Bu cür ölkələrdə bankların az rol oynamasının səbəbi həmin ölkələrdə fond bazarının güclü inkişaf etməsi və əhalinin pul vəsaitlərini birbaşa və dolayı olaraq müəssisələrin qiymətli kağızlarına yönəltməsindir. Ancaq bank yönümlü maliyyə sistemilərində isə eksinə müəssisələrin maliyyələşməsində əsas rolu banklar oynayır. Belə olan halda, banklar həm də maliyyələşdiriyi müəssisələrin maliyyə dövriyyələrinə nəzarət etmiş olurlar. Əksər Avropa ölkəleri bankyönümlü maliyyə sisteminə malikdirlər [4].

Bəzi ekspertlərin fikrincə, bankyönümlü maliyyə sistemində tənəzzül və digər hallar baş verən zaman iqtisadiyyata daha tez təsir göstərir. İqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsi banklardan asılı olduğundan onlarda likvidlik, ölkədə isə valyuta problemi baş verən zaman iqtisadiyyatda ona adekvat hallar baş verməyə başlayır. Buna misal olaraq, qlobal maliyyə böhranını və ya 2015 və 2016-ci illərdə baş vermiş devalvasiyanı göstərmək olar. Ancaq bankyönümlü maliyyə sistemində müsbət cəhətlərdən biri odur ki, banklar birbaşa olaraq bank hesabları vasitəsilə müəssisələrin maliyyə vəsaitlərinə nəzarət edə bilərlər. Bunun da nəticəsində onlarda müəssisələrin ödəmə qabiliyyəti və cari maliyyə durumu barədə məlumat olur. Bazaryönümlü maliyyə sisteminin inkişaf etməsi üçün ilk növbədə ölkədə qiymətli kağızlar bazarı yaxşı inkişaf etməli və onun tənzimləyən qanunvericilik bazası olmalıdır. Azərbaycan üçün bu maliyyə sistemi hal-hazırda keçərli deyil.

Xarici ölkələrdə əsas etibarilə iki tip bank mövcuddur: universal və spesifik [4]. Universal banklar bütün növ bank məhsullarını, xidmətlərini təklif edirlər. Universal banklar həm fiziki şəxslər, həm müəssisələrə xidmət göstərirlər. Bu banklarda müxtəlif təyinatlı kreditlərin, akkreditivlərin, qarantiyaların verilməsi, plastik kartların və onlarla bağlı əməliyyatların, müəyyən müddətə və faizlə depozitin cəlb olunması, valyuta mübadiləsi, nağdsız hesablaşmalar, depozit seyflərinin icarəyə verilməsi, pul köçürmələri və sair kimi əməliyyatlar icra edirlər. Universal bankların əməliyyatlarının yaradılmasına müsbət cəhəti odur ki, onlarda əməliyyatların diversifikasiyası mümkündür və bir əməliyyatdan gələn gəlirdən asılılıq olmur.

Spesifik növ banklar isə adından da bəlli olduğu kimi xüsusi növ xidmətlər təklif edirlər. Bu bankların spesifikasiyası müxtəlif meyarlar əsasında qurulur. O banklar ya məqsədinə (ipoteka, kənd təsərrüfatı, innovasiya və ya IT kreditlərinin verilməsi üzrə və ya əhalidən müəyyən faiz ödəməklə əmanət cəlb eləyən banklar), ya sahəsinə (sənaye, kənd təsərrüfatı və s.), ya da yaranma şəraitinə görə (dövlət tərəfindən dəstəklənən və ya özəl) təsnifləşdirilirlər. Spesifik bankları dövlət hər hansı sahənin inkişafı və ya həmin sahədə layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün yarada bilər ki, onlara da dövlət tərəfindən nəzarət və dəstək olunur.

Ölkəmizdə spesifik banklar çox az sayıda mövcuddur (hətta bir bank var). Ancaq əksəriyyət banklar dövlət tərəfindən ayrı-ayrı sahələrin maliyyələşdirilməsi üçün vasitəçi rolunu oynayırlar. Belə ki, universal banklar vasitəsilə Azərbaycan Respublikasının İpoteka və kredit Zəmanət fondunun vəsaitləri hesabına əhaliyə ipoteka kreditləri verilir. Beləliklə, dövlət sosial məsələlərin həllini, o cümlədən əhalinin mənzilə olan tələbatını universal banklar vasitəsilə yerinə yetirmiş olur. Kənd təsərrüfatının maliyyəşdirilməsi üçün Sahibkarlığın inkişafı Fondu hesabına banklar tərəfindən kreditlər verilir. Bu cür kreditlərin şərtlərini dövlət müəyyənləşdirir. Banklar tərəfindən verilən ipoteka kreditləri üzrə həyat sigortası və əmlak sigortası mövcuddur və bu da bir növ banklar üçün təminat rolunu oynayır. Ancaq sigorta sektorunun mövcud bank əməliyyatlarını təhlil etsək görək ki, onlarda iqtisadiyyatın real sektorunun inkişafında birinci dərəcəli rolу verdikləri kreditlər oynayır. Banklar fərdi sahibkarların, müəssisələrin, şirkətlərin maliyyə vəsaitlərinin asan mübadiləsi və hesablaşmalarда açıqlıq, operativlik, dəqiqlik, etibarlılıq və qanunvericilik çərçivəsində əməliyyatların icra olunması sahəsində əvəzsizdir. Bu əməliyyatlar maliyyələşdirmə qədər olmasa da, müəyyən qədər birbaşa və dolayı rolü var.

3. Azərbaycanda iqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsində bank kreditlərinin rolü

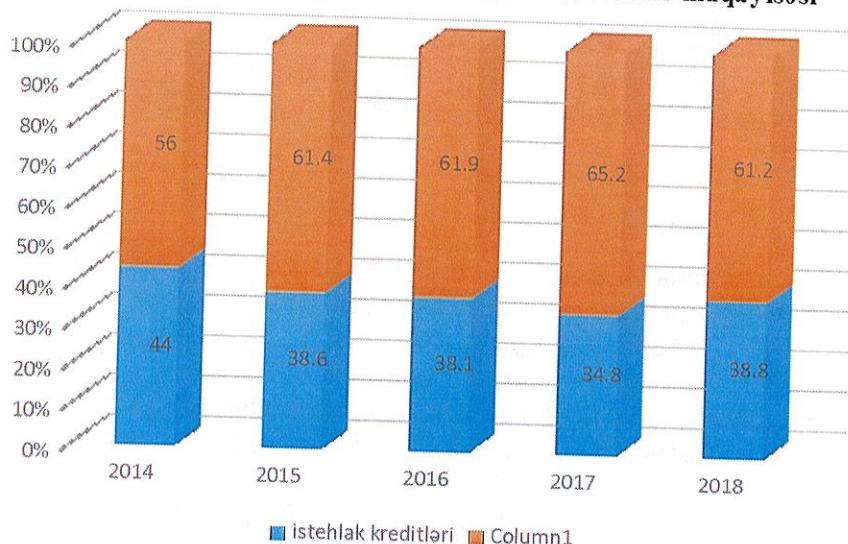
Ölkə iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişafı, davamlı iqtisadi artıma nail olmaq üçün iqtisadiyyatın real sektorunun ayrı-ayrı sahələrinin maliyyələşdirilməsi əsas diqqətdə saxlanılmalı olan məsələlərdən biridir. Azərbaycanda bu maliyyələşmə əsas etibarilə üç yolla mümkündür: 1-ci müəyyən dövlət proqramları vasitəsilə maliyyələşmə, ikincisi banklar vasitəsilə maliyyələşmə, üçüncüsi isə dövlət tərəfindən yardım (dotasiya, subsidiya və sair). Ümumiyyətlə, Azərbaycan maliyyə sistemi bankyönümlüdür, çünki ölkəmizdə qiymətli kağızlar bazarı arzuolunan səviyyədə inkişaf etmədiyindən, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin maliyyələşdirilməsində əsas rolü banklar oynayır. Digər tərəfdən, yuxarıda qeyd edildiyi kimi, banklar təkcə müəssisələrin maliyyələşməsində deyil, eləcə də onların maliyyə vəsaithərinin idarə olunmasında, hesablaşmaların qısa zaman kəsiyində icra olunmasında və s. böyük rol oynayırlar.

Aşağıdakı qrafikdən bəlli olur ki, bankların iqtisadiyyatın real sektorunun maliyyələşdirilməsinə marağısı azdır. Banklar tərəfindən müəssisələrin az maliyyələşdirilməsinin səbəbləri aşağıdakılardır:

1. ölkəmizdə fəaliyyət göstərən banklar tərəfindən müəssisələr, fərdi sahibkarların ilkin fəaliyyətə başlamaları üçün maliyyə dəstəyi verməkdən bəzi hallarda imtina edirlər. Banklar daha çox mənfəətlə işləyən hüquqi şəxslərə kredit vermək, işlənilmiş sahələrə yatırım etməyə meyllidirlər. Yeni yaradılan şirkət/müəssisənin gələcək fəaliyyəti barədə (mənfəət və ya zərərlə işləməyi) və ya yeni sahəyə investisiya qoymaq riskini öz öhdəliklərinə götürməkdən çəkinirlər. Sənaye və bank kapitalının qarşılıqlı əlaqəsinə nəzər salsaq görərik ki, banklar tərəfindən qısamüddətli kreditlərin verilməsi daha az riskli sayılır;
2. banklar tərəfindən real sektorun maliyyələşdirilməsində aktivlik səviyyəsinin aşağı olmasının digər səbəbi həmin sahə üzrə sigorta növlərinin mövcud olmamasıdır. Buna kənd təsərrüfatı sahəsini üzrə sigortalanma işini misal gətirmək olar. Belə ki, sözügedən sahədə sigorta şirkətləri ancaq torpağı sigortalayırlar, sahələrdə yetişdirilən, yiğilan məhsulları, heyvanları itkilərdən sigortalamırlar. Azərbaycanda bu sahə üzrə hətta ekspertlər belə mövcud deyil;
3. banklarda likvidlik probleminin həll olunması üçün lazımi metodoloji bazanın olmaması; belə ki, yaxın illərdə baş verən qlobal maliyyə böhranları, məzənnə problemləri nəticəsində banklarda likvidlik siyasetinin yeni aspektlərinin işlənilib hazırlanmasını vadar etdi. Banklarda uzunmüddətli kreditlərin verilməsində əsas ehtiyat edilən məsələlərdən biri odur ki, uzunmüddətli kreditlərin qaytarılmasında problem yarandığı halda likvidliyinin idarəolunması üçün lazımi prosedur qaydaları mövcud deyil;
4. bir sıra iclaslarda əsas müzakirə mövzusu qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi üzərində qurulur. Azərbaycan yüksək karbohidrogen resursuna malik bir ölkə kimi büdcə gəlirlərinin əsasını Azərbaycan Neft Fondundan transferlər təşkil edir. Ancaq neft və qaz resurslarının tükənən və bərpa olunmayan resurs olduğunu nəzərə alaraq dövlət büdcəsinin bu gəlirdən asılılığını tənzimləmək prioritet məsələlərdən biridir. Büdcə gəlirlərinin diversifikasiya üçün iqtisadiyyatın real sektorunu inkişaf etdirilməlidir. Bu sahənin inkişafı üçün bank kapitalı əsas investisiya rolunu oynayır. Ancaq dövlət tərəfindən bu sahədə bankalara və ya sahibkarlara dəstək proqramı hələki hazırlanmamışdır. Ancaq AR Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli fərmanı

- ilə imzalanmış “AR maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi” maliyyə xidmətlərinin inkişafında öz lazımi tövflərini verməkdədir;
5. real sektorun inkişafı üçün Mərkəzi Bank və ya Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası tərəfindən banklara heç bir güzəştin və ya birgə layihənin olmamaması. Mərkəzi Bankın digər bankların üçün nəzərdə tutulmuş adekvat təkrar maliyyələşmə mexanizminin olmaması əsas çətinliklərdən biridir;
 6. real sektorda rəqabətin olmaması və xarici təcrübənin ölkənin ayrı-ayrı sahələrində gec tətbiq olunması : Bunun isə əsas səbəbi lazımi investisiya mühitinin olmamasıdır. İqtisadiyyatın banklar tərəfindən maliyyələşdirilməsinin illər üzrə artım-azalma tendesiyalarının müqayisəli təhlili üçün aşağıdakı qrafikdə qeyd olunub.

İllər üzrə kredit qoyuluşlarının sahələr üzrə faizlə müqayisəsi

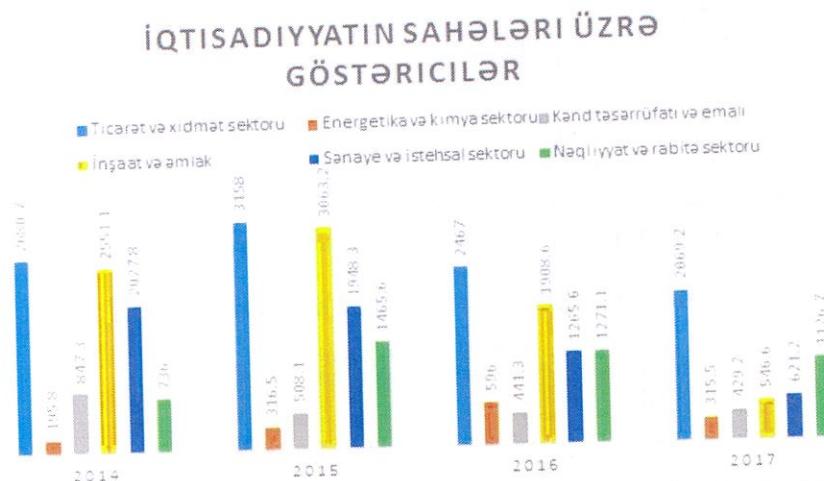
Mənbə: AR Mərkəzi Bankının rəsmi internet saytı cbar.az

Qeyd: 2018-ci ilin göstəricisi avqust ayına qədər olan müddəti əhatə edir

Yuxarıdakı qrafikdən bəlli olur ki, 2014-cü ildən 2015-ci illər arasında böyük artım olmuşdur, ancaq 2015 və 2016-ci illərin göstəricilərinə nəzər salsaq görərik ki, demək olar ki, bank kapitalının sənaye sahəsinə transformasiyası cüzi olmuşdur. Bunun aydın səbəblərindən biri odur ki, Azərbaycan manatının məzənnəsi ABŞ dollara nisbətən iki dəfə dəyər itirmişdir. 2016-ci ildə aparılan bir sıra gücləndirmə siyaseti nəticəsində nisbətən artım müşahidə olunmuşdur. Qrafikdə 2018-ci ilin 3-cü rübünnün göstəriciləri eks olunduğundan, yekun rəy vermək mümkün deyil. Belə ki, sonuncu rübdə verilən kreditlərin həcmi ilin yekununa əsaslı dərəcədə təsir göstərəcəkdir.

Ümumiyyətlə, yuxarıdakı qrafikdən göründüyü kimi, il ərzində fiziki şəxslərə verilən kreditlərlə, hüquqi şəxslərə verilən kreditlər arasında 44/56, 38.6/61.4 və s. kimi nisbət müşahidə olunur. Ancaq bu ona əsas vermir ki, bərabər sayda kreditlər verilir. Belə ki, bu qrafik verilən kreditlərin say deyil də, məbləğ göstəricisinin faiz nisbəti olduğundan belə nəticəyə gəlmək olar ki, çox az sayda hüquqi şəxslərə kreditlər verilib (nisbətdə faiz yaxınlığının səbəbi mikrokreditlərin az məbləğdə, makrokreditlərin isə böyük məbləğdə olmasına).

Banklar tərəfindən iqtisadiyyatın real sektorunun hansı sahələrinin daha çox maliyyələşdirilməsi isə aşağıdakı qrafikdə eks olunub.

Mənbə: AR Mərkəzi Bankının rəsmi internet saytı cbar.az

Devalvasiyadan sonra ticarət və xidmət sektorunda azalma çox da güclü olmasa da, ancaq sənaye, istehsal, inşaat və əmlak sektorlarında bu azalma güclü olmuşdur.

Yuxarıda söylənənləri ümmüniləşdirib deyə bilərik ki, bank kapitalının iqtisadiyyatın real sektorunun maliyyələşməsinə yönəldilməsi yuxarıda sadaladığım səbəblərdən dolayı devalvasiyaya qədər də ürəkaçan olmamış, devalvasiyadan sonra daha da azalma baş vermişdir. Hətta 2016-ci il tarixində bankların öz funksiyaları, öhdəliklərini icra etmək üçün vəsait çatışmamazlığı və likvidlik problemi yaranmışdır. Mövcud olan bu hal qarşısında onlarda ümumiyyətlə, müəssisə və şirkətlərə kreditlərin verilməsində nəzərə çarpacaq dərəcədə azalma baş vermişdir.

Nəticə

Bank sektorumuza nəzər salsaq görərik ki, ölkəmizdə kifayət qədər güclü nizamnaməyə malik olan banklar mövcuddur. Bu banklarda hüquqi şəxslərin, fərdi sahibkarların bank əməliyyatlarının icra etmələri üçün bütün lazımı şərait yaradılıb. Belə ki, buna internet banking, mobile banking, akkreditiv, qarantiyalar və sair kimi xidmətləri misal gətirmək olar. Ancaq bankların hüquqi şəxslərə, fərdi sahibkarlara verəcəyi ən böyük dəstək onların böyük məbləğdə uzunmüddətli maliyyələşdirilməsidir. Azərbaycanda banklar bu riski üzərlərinə götürmürələr. Çünkü bu sahənin siğortalanması ölkəmizdə zəif inkişaf edib. Real sektorda bank fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinin istiqamətləri aşağıdakılardır:

1. banklar tərəfindən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olanlara kreditlərin verilməsi şərtlərinin mürəkkəb olması. Belə ki, bank tərəfindən yanaşılsa, banklar gələcəkdə bu kreditlərin qaytarılmaması riskinin olduğunu nəzərə alaraq, daha təminatlı şərtlər irəli sürürlər. Ancaq bu şərtlər, fərdi sahibkarlar üçün mürəkkəb proses olur;
2. bankların əksəriyyəti yeni biznes açmaq istəyənlər üçün deyil müəyyən qədər reputasiyaya malik şirkətlərə, fərdi sahibkarlara təqdim edirlər ki, bu da yeni bizneslərin qurulmasının qarşısını alır;

3. bankların birgə əməkdaşlığı nəticəsində sindikatlaşdırılmış kreditlərin verilməsi;
4. Mərkəzi Bank tərəfindən rəqabətədavamlı qeyri-neft sektorunun maliyyələşdirilməsi siyasetinə dəstəyin verilməsi;
5. qiymətli kağızalar bazarının inkişaf etdirilməsi nəticəsində bankların, habelə fərdi sahibkarların maliyyələşdirilməsi və yenidən maliyyələşdirilməsi.

Ədəbiyyat

1. А.И.Копытова. Банки и банковское дело. Томск : Издательство ТГПУ, 2009
2. В.Р.Веснин. Корпоративное управление. Москва, Издательство МГИУ, 2008
3. <http://www.mirec.ru/2009-03-04/yaponiya-krizis-vo-vremya-krizisa>
4. Банковская и рыночная финансовая система : сравнительные преимущества и недостатки.
<https://docplayer.ru/42203867-Bankovskaya-i-rynochnaya-finansovaya-sistema-sravnitelnye-preimushchestva-i-nedostatki.html>
5. Лаврушина О.И. Банковское дело. Москва, Государственное образовательное учреждение высшего профессионального образования «Финансовая академия при правительстве Российской Федерации», Издательство “Норус”, 2009

THE ROLE OF BANK CREDITS IN DEVELOPMENT OF THE REAL SECTOR OF ECONOMY

A.N.Abdullayeva

SUMMARY

This paper studies the current situation with the funding and development of the real sector of economy in Azerbaijan. A comparison with other states is carried out.

РОЛЬ БАНКОВСКОГО КРЕДИТОВАНИЯ В РАЗВИТИИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

А.Н.Абдуллаева

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается текущее состояние финансирования и развития реального сектора экономики в Азербайджане и проводится сравнение с другими странами.

